

ALEKSANDAR VOZIĆ

10-746 03687 W
zbog riba

Kada se iskandliš od sebe
(porazbijaš izvor sa koga piješ)
pregladneo pučinskih vidika
pa legneš na beton gde se ljudi sunčaju
dete oklizne
i čelom udari po talasu
koji je pobeo iz mora
tako se čini da kamen plače
(za golišavkom ili vidikom)
i to sve zbog toga
što se zemlja smeje
na u svome pupku vodom tresu
bezobzirno da bi mu i ribe video.

10-746 04199 W
jabuke

Obešena na nasmevano vreme noć dere kanute kose
po stolu gde teže dve jabuke
kao ribe klizave i mrdave
samo pokrivene da bi dečakove ruke plakale prazne

oči u pokolju i nekom izvoru

i posle probuđenja vidiš da si na stolu
praznih ruku sa glavom u njima
i ponovo ti se klizavo iscere dve jabuke.

10-746 04415 W
sa komadom neba

Kada si sam u pustinji ljudi
mrežu razapneš i ljuštaj se
pored krda samoće sa komadom neba
jer nikoga nemaš
da podeliš noć
dan da zasmeješ
sem bolom da zaliješ
golicavi jezik izlizanih staza
srećom priljubljen
da nosiš beskraj
hodom izmučen.

10-746 05479 W
bez hrabrosti

Jedan prebrz talas tek zamaljava izrašće kraj puta
i riba kao lopta kad leti
i samo dotle dok se sunce ne istopi udaraće pogled
zasenčen

sa kamenim pločama gole dece
i kad sunce spopađne bolest pa jari
zatvoreno gledaču cvet skovan
toliko blisku, grimizno besplaćnu
sa zenicama u moru umesto na meni.

10-746 05735 W
kao mojoj devojci

Srce u pticu da se odledi zasanjati
mesom niz telo mrave zadihati

povećao sam tako rast u prerast
ribu meseca rasprodao.

sam postojim u krvotoku sna
postojim u izmaglici očiju
i ne vidim
u lišću breskvu java
i vidim
kako je to izmaskirano
postojati sam u izmaglici
krvotoka sna

ratoborno postojati u krvotoku izmaglice očiju
drsko se ne obazirući na dve kapi
rumenih tvojih noževa
iz nikotonezna kojeg rudnika
turdo straslih u red planina i red riba
mojih želja
ubica krvotočnog bezdana
većitog štrajkača suncem
u beskrajnom razbisanu jave
kao uljez smrznuta se svetlost zanoči
i rije šakom bestidnom
izmošenim mi već telom.

dostodavola nemirnu te poželim
i tvoja dva kao grlo cevi puščana oka
i tvoj smeh u oran u pticu i oči

sneg za grudi bih ti dao

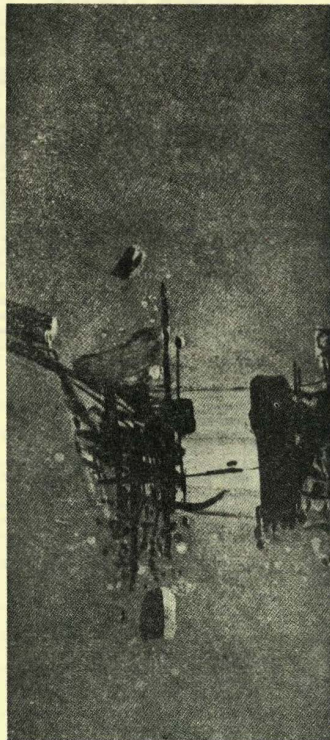
mlekom svojih kapi uvrežila si mi oko.

TVRTRKO KULENOVIĆ

10-746 02003 W

prometej koji eksplodira

Da li je to pravda, pitao se čovek na klupi, da, u neku ruku, ako već znaš da nikako ne bi umeo biti srećan zar onda nije važnije ono što se o tebi govori od onoga što se s tobom zbiva, zadužili su te najuzbudljivijom pričom koja je ikada izmišljena, zar bi bilo lepo sve to pokvariti zbog neke takozvane istine, mogli bi me strpati u zatvor ili u ludnicu, zato treba da se setim velikih dela koja su uz pomoć vatre ostvarili, kad god zaželim da se izjadam nekom prolazniku. Zašto stojiš nogama na klupi, reče pridošlica. Ljudi će upropastiti čekšire! Čovek je morao da side i da se opravda, stvarno nisam nameravao ništa loše, popeo sam se samo na trenutak, podmetnuo sam parče novina pod noge. Ko ste vi, uostalom? Niste čuvar, kako vidim. Pridošlica reče da je samo slučajni prolaznik, da mu se učinio neki deran gore, mogao bi razbiti sijalicu iz puke obesti, svašta se zar danas dešava, dužnost je svih građana da se staraju. Ponekad se pogreši u najboljoj nameri. Video sam samo vaše noge, nisam vam video sede vlasi. Pojma nemate koliko poštujem starost. Starost, to uvek znači zasluge, znači rad, znači jedan kamen u opštoj zgradi. Čovek

ANDREJ JEMEČ
pejzaž,
akvatinta bakropis

reče da mu ni najmanje ne zamera, naprotiv divi se njegovoj savեսности i ozbiljnosti, s obzirom na njegove godine. Posebno je lepo od vas što spominjete reč zasluge koju danas mladi ljudi često zaboravljaju. Sada su sedeli jedan pored drugog na klupi i pridošlica se usudi da kaže da ga ipak zanima šta.

Šta sam tražio tamo gore, reče čovek. Posmatrao sam ovu svetiljku nad klupom, pitao sam se da li je moguće da u takvoj jednoj običnoj sijalici porazi božanska vatra koju je pre mnogo vekova ljudima poklonio jedan odvažni nepoznati. Ali on nije nepoznat, reče pridošlica, o njemu su napisane brojne rasprave i ime mu se često spominje u razgovoru. Nepoznat je njegov život, reče čovek, njegovo srce. Ne zna se šta je voleo i kako je bio. Jedino se zna da je ljude voleo, to je jedino što se može reći. Pridošlica reče da nikada nije čuo nekoga ko tako lepo i tečno priča. Kao da ste jedan od onih što pišu knjige. U svakom slučaju ste ih mnoštvo pročitali. I u našem gradu postoji jedan klub čitalaca koji okuplja sve inteligentne ljude koji na svojim sastancima prepričavaju sadržaje pročitanih knjiga. Reče da bi bio veliki događaj za njihov klub da ga jedna takva ličnost poseti. Nimalo ne sumnja u to da bi se jedna takva ličnost brzo probila do predsedničkog položaja. Stranac je čutke posmatrao vrhove svojih cipela, pridošlica se uplašila da nije bio netaktičan, on razume, reče, da su za ljude iz velikog sveta takve zabave pomalo ništavne ali ako pokušate možda će vam se ipak dopasti. Nedavno je bilo vrlo uzbudljivo kad smo pročitali da je lažna ona priča o Prometeju i orlu, da je... eto vidite, reče opazivši promenu na strančevom licu. A kad biste još došli da vam to svi članovi kluba jedan po jedan ispričaju, da komentarišu svojim rečima govoreći kako sve te pridike o nezmernom junaštvu i strasnim mukama nisu više za nas, za naše doba, više bismo voleli da čujemo kako je Prometej bio običan čovek, kako je morao da kuburi s malom platom, da brine za ogrev i deci za cipele. Voleli bismo da ga možemo sreći na ulici, u nekom bircu, na klupi u parku, a ne da većito slušamo zamornu istoriju u planini Kavkaz i ptici koja jede džigericu. Zašto svi veliki moraju uvek biti mrtvi?

Iskustvo stečeno u klubu čitalaca besumnje je poljovlino uticalo na govorničke sposobnosti pridošlice, strančev lice odavalo je uzbuđenost i govornik izvrši svoju tiradu prešto sročnim pitanjem: ne dopada li vam se moja priča? Dopada mi se, odgovori stranac. I istinita je. To već nije morao da kaže. Pridošlica se ponovo snoveseli: čitali ste dakle knjigu. Mogao sam to i očekivati. Ali čovek reče: nisam čitao. Sećam se. Pridošlica se pomalo odmicao. Sećate se? Da, reče stranac, sećam se svega tako dobro kao da se juče zbio. Ljudi je Zevs u ime suda saopštio okupljenim bogovima da zahteva red i mir u dvorani te ako nekoga ne zanima može slobodno da izade. Zatim pitanje optuženom: priznaje li da je kriv što je odneo ljudima vatru? Priznaje da je odneo vatru, ali se ne oseća krivim. Zna li da on kojima je hladno pa dobiju vatre da se ogreju odmah zatim traže, jer su još i gladni, hrane da se najedu, a posle hoće i vlast u ruke? Šta može na to da odgovori? Oni na to imaju isto toliko prava koliko i mi, glasio je odgovor. Tada se javi za reč jedan bog iz publike: optuženik ovde ne odgovara na pitanja koja mu slavni sud postavlja već drži propagandističke govore kakvi se ni na manje važnim mestima ne mogu čuti. Stoga predlažem da mu se usta zapuše. Predlog bi usvojen, Prometeju su omogućili da na pitanja odgovara kretanjem glave potvrdno ili odrečeno. Sledeće pitanje optuženom: neka ne misli on da sudu nisu poznata imena ostalih osoba koje su u ovo umešane, sumnja se takođe na starog i bolesnog oca ti Japeta koji se u poslednje vreme prilično nedolično ponaša. Priznajem, glasio je nemošti odgovor koji bogovi dočekše klicanjem, ali i spolja su neki glasovi bili počeli pristizati, a kroz pukotine na prozorima uvlačio se dim. Oni pale naše domove, reče neko. Zevs povika: pa to je buna. Ne, sire, reče jedan glas, to je revolucija.

Neočekivano baš na ovom mestu pridošlica upadajući stranac u reč prekide njegovu pripovedanje. Ni si pravi književni genij, reče. Taj tvoj Prometej, pa bogovi, kao da živi pred mnom šetaju, ti bi još prvo veče bio izabran za predsednika. Ne bi smeo biti toliko tvrdoglav, dodade smirenijim tonom, predsedničko mesto je plaćeno. Ali nisam još završio, reče stranac, tek sada dolazi ono najvažnije, ono o čemu smo maločas govorili: kako bi lepo bilo da je Prometej živ, pa da ga možemo sreći na ulici. Možda je to moguće? Možda se sreća baš vama osmehnula? Pridošlica reče da su to bila njegova nagveždanja. Uostalom, njemu je iz strančeve priče sasvim jasno šta se desilo sa Prometejem: ljudi su ga ubili zajedno sa drugim bogovima. Sam si rekao da nisu baš bili milostivi. Ali on im je doneo vatru. Ah, glasio je odgovor, u takvoj gužvi meo se moglo znati ko je doneo vatru, pogotovu kad Prometej sam nije bio u stanju da se javi. Uostalom, ljudi su po svojoj priči već ranije bili pripremili priču o orlu i džigerici i sasvim im je bilo svejedno šta će se stvarno desiti Prometeju. Stranac se sada ponašao kao neko ko nije u stanju da vlada sobom. Vikao je: ali ako je Prometej mrtav, otkud onda ja ovde? Pridošlica mu reče da ne vidi nekog osobitog smisla u njegovom pitanju jer ako je on, to jest stranac, i prisustvovao celoj toj stvari u svojstvu nekog manje važnog boga, mogao se izvući na prilično prost. Ah, samo ako je bio dostojljiv. Naime pošto je jedina vidljiva razlika između bogova i ljudi bila u tome što su bogovi imali oči a ljudi nisu, on se jednostavno svukao, umešao među ljude i tako sačuvalo golu kožu. Svukao i sačuvalo golu kožu, baš ovako se izrazio.

U tom trenutku desilo se nešto što i u okvirima ove priče zvuči prilično neverovatno. Nadimajući se kao balon stranac je ponavljao slogove go... go... go... hteo je po svojoj prilici da kaže „golu“, a kasnije možda čak i „kožu“, no pri tom se toliko nadimao da je na kraju morao eksplodirati. Zvuk istina nije bio tako jak da bi uznemirio okolinu ali mogućnost eksplozije potvrdjuje i činjenica da je trenutak kasnije na klupi u parku sedeo samo pridošlica, smeđujući se grohotom. Ho, ho, ho, govorio je, u prv mah sam se malo uplašio ali zapravo je užasno smešno. Da čovek tako eksplodira kao balon kad se suviše naduva. Velika je šteta što o ovome neću moći da pričam u klubu. Neće mi verovati, a zatim svi će me prezreti što pokušavam da ispričam nekakvu istoriju iz života. Samo o knjigama vredi govoriti, kažu oni, i ja uostalom smatram da su u prevu.